

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), soudce JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyně Mgr. Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalovanému: **město Bruntál**, sídlem Nádražní 20, Bruntál, týkající se žaloby na ochranu proti nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. května 2021 č. j. 22 A 42/2021 - 5,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost žalobce **se zamítá**.
- II.** Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) se žalobce domáhal ochrany proti nečinnosti žalovaného v řízení o žádosti o poskytnutí informací. Společně se žalobou požádal žalobce o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce, přičemž poukazoval na své nepříznivé sociální postavení a invaliditu.

[2] Usnesením označeným v návěti krajský soud zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků i o ustanovení zástupce. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. května 2021 č. j. 4 As 114/2021 - 21 poukázal na velké množství soudních sporů ohledně práva na svobodný přístup k informacím, které žalobce vedl či vede. Informace, které žalobce požaduje, se netýkají podstatných okolností jeho životní sféry. Účelem osvobození od soudních poplatků není umožnit nemajetným účastníkům, aby bezplatně vedli soudní spory dle své libosti.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost spojenou s návrhem na přikázání věci jinému senátu krajského soudu. Namítal, že mu krajský soud odepřel přístup k soudní ochraně. Napadené usnesení označil za „nehoráznou kompilaci judikátů a naprosto neprofesionálních blábolů“. Krajský soud zmínil Vazební věznici Ostrava, která s tímto případem nemá nic společného.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[5] Podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.* Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. pak *navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.*

[6] Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. října 2011 č. j. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS, osvobození od soudních poplatků lze odepřít s ohledem na zvláštní povahu a množství sporů, které stěžovatel před správními soudy vede. Pokud stěžovatel podává velké množství žalob ve věci svobodného přístupu k informacím, které se netýkají podstatných okolností jeho životní sféry (jeho majetku, životních podmínek a podobně), není důvod, „aby náklady na vedení takových sporů, které je zásadně povinen hradit každý žalobce, za stěžovatele pravidelně nesl stát formou osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím chudým osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně.“

[7] Toto východisko a jeho uplatnění na projednávaný případ stěžovatel nezpochybňuje, brojí výhradně proti odůvodnění usnesení krajského soudu. Toto odůvodnění tvoří převážně přímá citace rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 114/2021 - 21, který se týkal skutkově prakticky shodné situace (neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti v informační věci). Krajský soud odůvodnění uvedeného rozsudku převzal jako celek (včetně odkazů na tehdy žalovanou Vězeňskou službu České republiky, respektive Vazební věznici Ostrava), se závěrem, že bez dalšího dopadá i na tento případ. Nejvyšší správní soud v obecné rovině souhlasí se stěžovatelem, že taková forma citace není zcela žádoucí, vhodnější by rozhodně bylo shrnout klíčový právní názor Nejvyššího správního soudu a vztáhnout jej na aktuálně projednávaný případ. S ohledem na podobnost mezi tehdejší a tímto případem je však postup krajského soudu pochopitelný a především nezapříčinil nepřekoumatelnost napadeného usnesení.

[8] K návrhu na přikázání věci jinému senátu krajského soudu Nejvyšší správní soud uvádí, že podle § 9 s. ř. s. lze přikázat věc pouze jinému krajskému soudu, nikoli jinému senátu téhož krajského soudu. Stěžovatel navíc tento návrh nijak nezdůvodnil.

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[9] Nejvyšší správní soud tedy ze shora uvedených důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. Rozhodl tak bez jednání v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s.

[10] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. srpna 2021

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu